08/04/2020

“Λόγοι Οσίου Παϊσίου για την Εκκλησία και τους κληρικούς”

/ Γνώμες

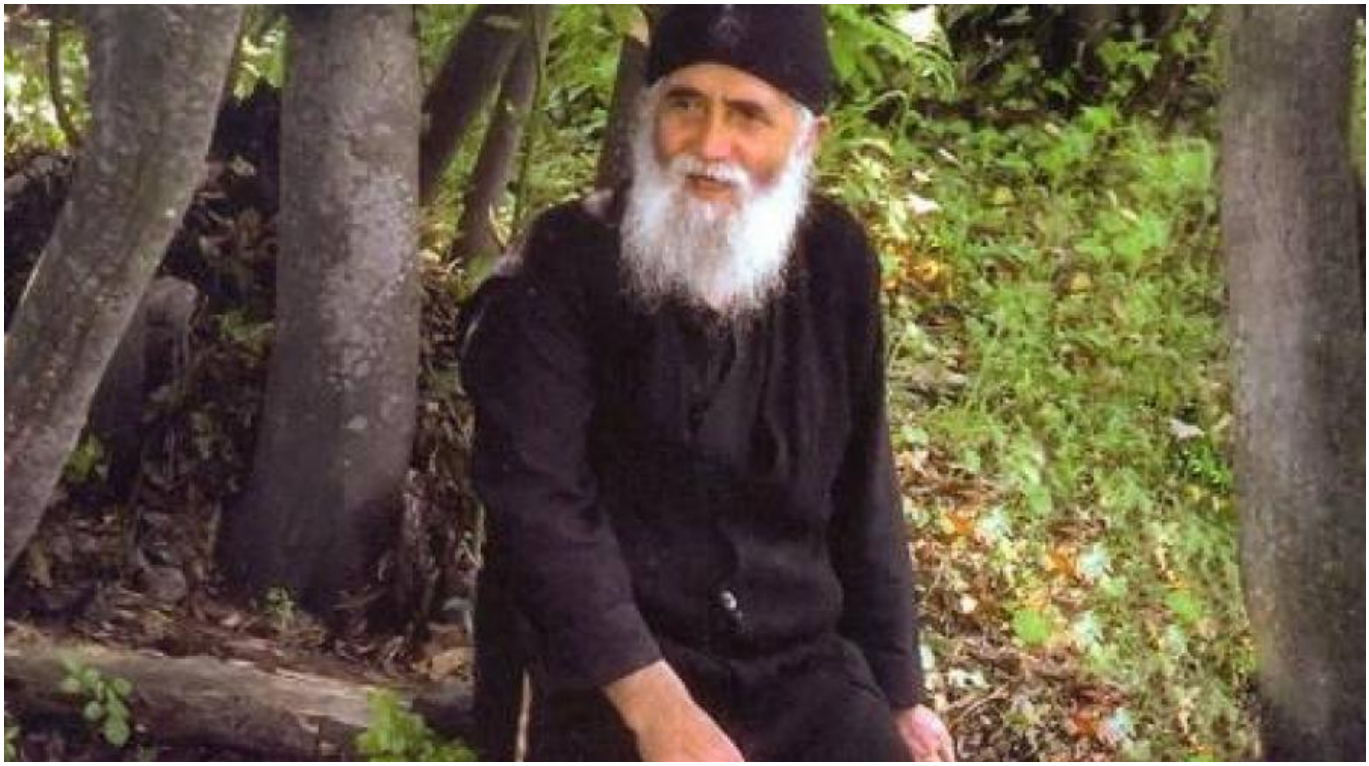

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Εἶναι σημαντικό, ὅλοι οἱ χριστιανοί, νά τοποθετοῦνται στά διάφορα ζητήματα πού ἀνακύπτουν μέ μία ὀρθή ἐκκλησιολογική βάση. Δέν ὑπάρχει καλύτερος «διδάσκαλος» περί αὐτοῦ, ἀπό τόν ἀγαπητό σέ ὅλους μας ὅσιο Παΐσιο τόν ἁγιορείτη. Στό κείμενο πού ἀκολουθεῖ μεταφέρω, καί σχεδόν τίποτα παραπάνω, μέρος ἀπό αὐτά, πού ἔχουν καταγραφεῖ στά βιβλία του, τά ὁποῖα ἐκδίδονται ἀπό τό περίφημο μοναστήρι τῆς Σουρωτῆς στήν Θεσσαλονίκη.

Ὁ Ὅσιος στούς λόγους του περί τῆς Ἐκκλησίας, «συλλαμβάνεται» νά ἔχει μελετήσει τόν Ἅγιο Νικόδημο τόν ἁγιορείτη καί ὄχι μόνο, ἀλλά καί τόν Μέγα Βασίλειο, τόν Γρηγόριο τόν Θεολόγο, τόν Ἱερό Χρυσόστομο, τόν Μάξιμο
τόν Ὁμολογητή, κ.ἄ. Ἔτσι ὁ Ὅσιος βλέπουμε ἐν πρώτοις, ὅτι ἐκφράζει καί ὑπηρετεῖ τήν Παράδοση τῶν Πατέρων μας.

Ὁ Ὅσιος ἔνιωθε τόν ἑαυτό του μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Πολλοί λένε «τί κάνει ἡ Ἐκκλησία;», σάν νά μήν εἶναι μέλη τῆς ἴδιας Ἐκκλησίας. Ἔλεγε λοιπόν: «Μία μάνα

ἡ φυσική, μία μάνα ἡ Παναγία, καί μία ἡ ἐκκλησία».Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μάνα καί ἔχει κοιλιά, πού τήν ὀνομάσαμε Κολυμβήθρα. Μέσα σ᾽ αὐτήν «ξαναγενιόμαστε».

Ἔλεγε ἐπίσης: «Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας δέν ἔχει καμία ἔλλειψη. Ἡ μόνη ἔλλειψη πού παρουσιάζεται εἶναι
ἀπό ἐμᾶς τοῦς ἴδιους, ὅταν δέν ἀντιπροσωπεύουμε σωστά τήν Ἐκκλησία. Ἄν κάποιος χριστιανός καί κάποιος
κληρικός δέν εἶναι σωστός στό ἔργο του, δέν σημαίνει ὅτι φταίει ἡ Ἐκκλησία... Δέν εἶναι ναός πού κτίζεται μέ πέτρες
ἄμμο καί ἀσβέστη ἀπό εὐσεβεῖς, καί καταστρέφεται μέ φωτιά βαρβάρων. Ἀλλά εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός».

Τόν ἀπασχολοῦσαν τά προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας καί ἀσχολεῖτο μέ αὐτά μέ ἰδιαίτερη εὐαισθησία. Μάλιστα
ὅταν ἄκουγε γιά διάφορα σκάνδαλα μέσα στήν Ἐκκλησία, ἔκανε τήν προσευχή του πιό ἔντονη. Ὡς ἀσυρματιστής
ὅταν «λάμβανε τό μήνυμα» γιά κάποιο θέμα, δέν δίσταζε νά φεύγει ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος, χωρίς νά τόν καταλαβαίνουν, καί νά πηγαίνει νά ἐπισκέπτεται Ἐπισκόπους καί ἄλλα σημαίνοντα πρόσωπα. Νά τούς συμβουλεύει γιά τό θέμα πού εἶχε προκύψει καί νά ἀναχωρεῖ στήν συνέχεια μέ μεγάλη διακριτικότητα.

Συμβούλευε: «Νά ἀποφεύγονται τά ἄκρα ... τά δύο ἄκρα ταλαιπωροῦν τήν μητέρα Ἐκκλησία. Ἐκεῖνοι πού θά μπορέσουν νά λυγίσουν τά δύο ἄκρα γιά νά ἑνωθοῦν καί νά ὁμονοήσουν θά στεφανωθοῦν ἀπό τόν Χριστό μέ δύο ἀμάραντα στεφάνια». Ἔλεγε ἐπίσης, «νά προσέχουμε νά μήν δημιουργοῦμε θέματα στήν Ἐκκλησία, οὔτε νά μεγαλοποιοῦμε τίς μικρές ἀνθρώπινες ἀταξίες πού γίνονται, γιά νά μή δημιουργοῦμε μεγαλύτερο κακό καί νά χαίρεται ὁ πονηρός. Ὅποιος γιά μικρή ἀταξία ταράσσεται πολύ καί ὁρμάει ἀπότομα μέ ὀργή, δῆθεν νά τήν διορθώσει, μοιάζει μέ τόν ἐλαφρόμυαλο νεωκόρο πού βλέπει νά στάζει τό κερί καί ὁρμάει ἀπότομα μέ φόρα γιά νά τό διορθώσει δῆθεν, ἀλλά παίρνει σβάρνα ἀνθρώπους, μανουάλια καί δημιουργεῖ μεγαλύτερη ἀταξία τήν ὥρα τῆς λατρείας».

Ἔλεγε ἀκόμα ὁ Ὅσιος γιά τήν Ἐκκλησία: «Ὅλοι χρειάζονται στήν ἐκκλησία, ὅλοι προσφέρουν τίς
ὑπηρεσίες τους σέ αὐτήν. Καί οἱ ἥπιοι χαρακτῆρες καί οἱ αὐστηροί. Ὅπως στό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι
ἀπαραίτητα καί τά γλυκά καί τά ξινά. Ἀκόμα καί τά πικρά ραδίκια, γιατί τό καθένα ἔχει τίς δικές του οὐσίες καί
βιταμίνες, ἔτσι καί στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ὅλοι εἶναι ἀπαραίτητοι». Ὁ ἕνας συμπληρώνει τόν χαρακτήρα τοῦ
ἄλλου καί ὅλοι μαζί εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἀνεχόμαστε, ὄχι μόνο τόν

πνευματικό χαρακτήρα τοῦ ἄλλου, ἀλλά καί
τίς ἀδυναμίες πού ἔχει σάν ἄνθρωπος. Δυστυχῶς ὅμως μερικοί ἔχουν παράλογες ἀπαιτήσεις ἀπό τούς ἄλλους.
Θέλουν νά ἔχουν ὅλοι ἴδιο πνευματικό χαρακτήρα μέ τόν δικό τους. Καί ὅταν κάποιος δέν συμφωνεῖ μέ τόν
χαρακτήρα τούς, δηλαδή ἤ εἶναι λίγο πιό ἐπιεικής ἤ εἶναι λίγο πιό ὀξύς, ἀμέσως, βγάζουν συμπέρασμα, ὅτι δέν εἶναι
πνευματικός ἄνθρωπος. Παράλληλα πίστευε αὐτό πού εἶχε ἀναφέρει ἕνας ἄλλος μεγάλος θεολόγος ὁ Ἅγιος

Ἰουστῖνος ὁ Πόποβιτς: «Μέ τήν πνευματική πρόοδο κάθε πιστοῦ μέλους τῆς Ἐκκλησίας ὁμορφαίνει ὅλη ἡ
Ἐκκλησία». Τόνιζε, ὅτι: «Ὅλα τά χαρίσματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅλες οἱ διακονίες, ὅλοι οἱ δάσκαλοι, οἱ ἱερεῖς, οἱ
λαϊκοί ἀποτελοῦν ἕνα σῶμα, τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλοι αὐτοί εἶναι ἀναγκαῖοι, καί κάθε ἕνας ἀπό αὐτούς εἶναι
ἀναγκαῖος. Ὅλους αὐτούς τούς ἑνώνει τό ἕνα θεανθρώπινο σῶμα. Τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ».

Προσθέτει: «Θά ἔλεγε κανείς πώς ὁ Θεός δημιούργησε τήν Ἐκκλησία καί μονάχα αὐτήν». «Ὅλα τά ἄλλα εἶναι χῶρος τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς τῆς κοινωνίας τῶν ὄντων κατά τό πρότυπο τῆς ἀγαπητικῆς κοινωνίας τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος». «Ἡ ἐκκλησία λοιπόν ἀρχίζει μέ τήν δημιουργία». «Ἡ Ἐκκλησία ἀρχίζει μέ τήν δημιουργία καί ἔχει ἕνα ἀπτό, αἰσθητό καί ἱστορικό χαρακτήρα. Ὁ Θεός μέ τήν δημιουργία ἔχτισε τήν Ἐκκλησία πού εἶναι σύμβολο, τύπος καί εἰκόνα δική Του. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι κατ’ εἰκόνα καί καθ’ ὁμοίωσιν δημιούργημα, γιατί ἀνήκει στήν Ἐκκλησία πού καί ἡ ἴδια εἶναι κατ’ εἰκόνα καί καθ’ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ».

Γιά τόν λειτουργό τῶν Μυστηρίων σημειώνει: «Ὁ κληρικός εἶναι παράδειγμα μέσα στήν κοινωνία. Ἀπό τήν Ἐκκλησία πηγαίνουμε λοιπόν στούς λειτουργούς τῶν μυστηρίων της, ἀφοῦ ψυχή ἡ Ἐκκλησία ἔχει τό ἱερατεῖο
της, (τούς ἱερεῖς), ὡς νοῦ τό θυσιαστήριο, καί ὡς σῶμα τόν ναό». Ὁ ὅσιος ἀναφέρει, ὄχι τό τί θέλει ὁ Θεός ἀπό τούς
κληρικούς, γιατί αὐτό δέν εἶναι κάτι ἁπλό, ἀλλά τί θέλουν οἱ ἄνθρωποι ἀπό τούς ἱερεῖς. Θά ἀναρωτιέστε ὅμως, οἱ
ἄνθρωποι ἔχουν τά κριτήρια νά διακρίνουν τόν εὐλαβῆ ἱερέα; Λέει ὁ Ὅσιος: «Παλιά οἱ ἱερεῖς ἔκαναν ἄσκηση, εἶχαν ἀρετή, ἦταν ἅγιοι καί οἱ ἄνθρωποι τούς εὐλαβοῦνταν».

Τότε πήγαιναν καί φίλαγαν τό χέρι τοῦ ἱερέα, γιατί τό χέρι αὐτό ἀκουμπάει τήν Ἁγία Τράπεζα καί τόν Ἴδιο τόν

Χριστό. Ἀσπαζόμενος τό χέρι τοῦ λειτουργοῦ, εἶναι σάν νά ἀσπάζεσαι τά Ἅγια. Συνεχίζει γιά τούς ἱερεῖς: «Νά τί ἔκαναν. Ἔκαναν ἄσκηση, εἶχαν ἀρετή, ἦταν ἅγιοι καί στά μάτια τῶν ἀνθρώπων ἦταν πολύ ψηλά. Σήμερα οἱ ἄνθρωποι θέλουν δύο πράγματα ἀπό τόν ἱερέα. Νά εἶναι ἀφιλοχρήματος, καί νά ἔχει ἀγάπη γιά τούς ἀνθρώπους. Αὐτά τά δύο».
Προσθέτει ὁ ὅσιος: «Ὅταν οἱ ἄνθρωποι βροῦν αὐτόν τόν ἱερέα, τόν θεωροῦν ἅγιο καί τρέχουν στήν Ἐκκλησία
καί ἀφοῦ τρέχουν στήν Ἐκκλησία σώζονται. Μετά συγκαταβαίνει ὁ Θεός καί σώζει καί τόν ἱερέα. Ὁ ἱερέας πάντως πρέπει νά ἔχει μεγάλη καθαρότητα». Καί συμπληρώνει: «Ὁ κόσμος ἔχει ἀλάθητο κριτήριο καί διακρίνει ποιοί ἔγιναν ἱερεῖς ἀπό ἀγάπη πρός τόν Θεό καί ἀπό ἀγάπη γιά νά διακονήσουν τήν Ἐκκλησία».

Ἔχει μεγάλη ἀξία, αὐτό πού ὁ ὅσιος ἀναφέρει, σχετικά μέ τό γιατί δέν ἔγινε ὁ ἴδιος ἱερέας. Ἔμεινε μοναχός, εἶναι Ἅγιος καί ἦταν ἁπλός μοναχός. Εἶχε το ὑπούργημα τοῦ ἱερέα πολύ ὑψηλά. Λέει: «Ἄν ἤμουν ἱερέας στόν κόσμο, δέν θά μποροῦσα νά κλείσω ποτέ τήν πόρτα μου. Θά ἔπρεπε νά ἀνταποκρίνομαι πάντοτε χωρίς διακρίσεις, σέ ὅ,τι μοῦ ζητοῦσαν ὅλοι. Πρῶτα θά φρόντιζα γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους τῆς ἐνορίας μου, ἔπειτα ὅ,τι περίσσευε θά ἔδινα στούς ἄλλους, πού θά μοῦ ζητοῦσαν νά τούς βοηθήσω. Θά ἐνδιαφερόμουν ὄχι μόνο γιά τούς πιστούς, ἀλλά καί γιά τούς ἀπίστους, καί γιά τούς ἀθέους καί γιά τούς ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας ἤ, ἄν ἤμουν πνευματικός, καί μοῦ ἔλεγε ἕνας κάτι γιά ἕναν ἄλλον θά φώναζα καί τόν ἄλλον γιά νά βγάλω ἄκρη. Θά ἔπαιρνα τηλέφωνο γιά νά δῶ τί κάνει ὁ ἄλλος πού ἔχει ἕνα πειρασμό, πού ἀντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα κ.λπ. Πῶς θά μποροῦσα νά ἡσυχάσω; Ὁ ἱερέας πρέπει νά τραβάει μπροστά γιά νά ἀκολουθοῦν οἱ πιστοί. Ἐπίσης ὁ λειτουργός τοῦ Ὑψίστου, πρέπει νά ἔχει πολλή προσοχή, καθαρότητα καί ἀκρίβεια. Εἶναι ἀνώτεροι ἀπό τούς ἀγγέλους οἱ ἱερεῖς. Οἱ Ἅγιοι ἄγγελοι καλύπτουν τά πρόσωπά τους τήν ὥρα πού γίνεται ἡ Θεία Λειτουργία, ἐνῷ ὁ ἱερέας στέκεται μπροστά καί τά τελεῖ».

Εἶπε ἕνα παράδειγμα γιά τήν ἀγάπη μεταξύ τῶν ἱερέων καί πιό συγκεκριμένα, γιά τήν προετοιμασία τῶν ἱερέων πρίν ἀπό τήν Θεία Λειτουργία. Χρησιμοποίησε ἕνα θαυμαστό γεγονός: «Ἡ Θεία Κοινωνία, θεραπεύει, ἁγιάζει αὐτόν πού ἀγωνίζεται. Ἕναν πού δέν ἀγωνίζεται πῶς νά τόν βοηθήσει; Τί νά ἀλλοιώσει ὁ Χριστός, ἀφοῦ δέν ἀλλοιώνεται ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος. Κάποτε στήν σπηλιά τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἦταν ἕνας γέροντας μέ δύο ὑποτακτικούς. Ὁ ἕνας ἦταν ἱερομόναχος καί ὁ ἄλλος ἦταν διάκονος. Μία μέρα λοιπόν πῆγαν οἱ ὑποτακτικοί του σέ ἕνα ἐξωκκλήσι γιά νά λειτουργήσουν. Ὁ ἱερέας φθονοῦσε τόν διάκονο καί τόν ζήλευε, ἐπειδή ὁ διάκος ἦταν πιό ἔξυπνος. Ἀλλά καί ὁ διάκονος δέν βοηθοῦσε μέ τόν ἐγωιστικό του τρόπο. Ὁ ἱερέας εἶχε προετοιμαστεῖ ἐξωτερικά διαβάζοντας τήν Θεία Μετάληψη καί κάνοντας ὅλα τά τυπικά γιά νά λειτουργήσει. Δυστυχῶς ὅμως, δέν φρόντισε γιά

ἐσωτερική, οὐσιαστική προετοιμασία. Δηλαδή, νά ἐξομολογηθεῖ, νά διώξει τό φθόνο καί τήν ζήλεια ἀπό τήν καρδιά του, τά ὁποῖα δέν φεύγουν μέ τό νά ἀλλάξεις ροῦχα καί νά λούσεις τό κεφάλι. Ἔτσι λοιπόν μέ τήν ἐξωτερική αὐτή προετοιμασία προχώρησε στό φοβερό θυσιαστήριο γιά νά λειτουργήσει.

Μόλις ὅμως ἄρχισε νά προσκομίζει.. τί συνέβει;.. Ἀκούστηκε ξαφνικά ἕνας μεγάλος κρότος καί εἶδε νά φεύγει τό ἅγιο δισκάριο ἀπό τήν προσκομιδή καί νά ἐξαφανίζεται. Ἐπόμενο ἦταν νά μήν μπορέσουν πιά νά λειτουργήσουν. Ἐάν δέν τούς ἐμπόδιζε ὁ καλός Θεός καί λειτουργοῦσε ὁ ἱερέας μέ τήν ψυχική αὐτή κατάσταση στήν ὁποία βρισκόταν, μοῦ λέει ὁ λογισμός ὅτι θά πάθαιναν μεγάλο κακό». Δηλαδή, τούς προστάτεψε ὁ Θεός! Φάνηκε αὐτό πού ἔγινε σάν τιμωρία, ἀλλά, ἄν τό σκεφθεῖτε, ὄντως, δέν ἦταν τιμωρία, ἀλλά προστασία, πρόνοια Θεοῦ!

Ὁ Ὅσιος Παΐσιος σεβόταν πολύ τούς ἱερεῖς. Ὅταν πήγαιναν στόν κελλί του γιά νά τόν ἐπισκεφθοῦν καί καταλάβαινε ὅτι ἦταν ἱερεῖς, σηκωνόταν ἐπάνω, ἔκανε μετάνοια, φίλαγε τό χέρι τους. Φαίνεται ὁ σεβασμός του αὐτός καί στίς ἐπιστολές του. Ἀπευθυνόμενος σέ κάποιον Μητροπολίτη ἔγραφε: «Σεβασμιώτατε δέσποτα προσκυνῶ, τήν δεξιά σας ἀσπάζομαι, ἔλαβα τήν ἐπιστολή σας, χάρηκα καί σᾶς εὐχαριστῶ γιά ὅλα». Μετά: «μέ σεβαμό τό τέκνο σας, μοναχός Παΐσιος». Αὐτός πού ἦταν πατέρας «οἰκουμενικός», ὀνόμαζε τέκνο τόν ἑαυτό του. Ἄνθρωποι ἀπό ὅλη τήν γῆ τόν ἐπισκέπτονταν γιά μία συμβουλή καί ἐκεῖνος ὑπέγραφε: «Τό τέκνο σας, μοναχός Παΐσιος».

Σέ ἄλλη ἐπιστολή πρός μητροπολίτη, γιά ἕνα σημαντικό θέμα περί τοῦ μοναχισμοῦ, δέν ἔκανε τόν δάσκαλο καί τόν καθηγητή. Ἄς προσέξουμε τήν στάση μας καί ἄς τήν ἔχουμε ὡς ὁδηγό, ὡς στάση ζωῆς, μέ τούς δικούς μας ἀνθρώπους. Ἄν θέλετε νά πεῖτε κάτι, μήν τό λέτε σάν καθηγητές, «ἀπό καθέδρας», ἀλλά νά μιλᾶτε σάν νά εἶστε φίλοι. Γιά παράδειγμα: «Ἄν νομίζεις, πρόσεξέ το αὐτό» ἤ μέ κάποιο παρόμοιο τρόπο. «Ὁμιλεῖ μέ πόνο γιά τό πρόβλημα» ὅταν μιλάει στόν Μητροπολίτη, «ἀλλά πάντοτε μέ σεβασμό, γνωρίζοντας ὅτι
ὁμιλεῖ σέ Ἐπίσκοπο τῆς Ἐκκλησίας». Λέει: «Συγχωρέστε με δέσποτά μου».

Τελειώνει τήν ἐπιστολή του γράφοντας: «Μέ τίς εὐχές σας νά περάσουμε μιά καλή Σαρακοστή. Ἔχετε τήν μετάνοια τῶν πατέρων καί τή δική μου». Ἀπό τά παραπάνω εἶναι ξεκάθαρος ὁ ὀρθόδοξος τρόπος προσέγγισης καί βίωσης τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν λειτουργῶν της. Ὁ ὅσιος Παΐσιος εἶναι ἐκφραστής τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, γιατί καί ὁ ἴδιος ὑπῆρξε ἕνας ἐξ αὐτῶν.